

Protocol medische handelingen op scholen

OSG Piter Jelles

November 2015

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Soorten medische handelingen op school.....	4
1.1. Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt.....	4
1.2. Handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt.....	4
2. Medicijnverstrekking.....	5
2.1. Het kind wordt ziek op school.....	5
2.2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek.....	5
2.3. Het opbergen van medicijnen op school.....	5
 Bijlage 1 - Het verstrekken van medicijnen op verzoek.....	 6
Bijlage 2 - Handelen bij calamiteiten.....	9

Voorwoord

Medewerkers van scholen worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn door een insectenbeet. Daarnaast krijgen scholen soms het verzoek van ouders/verzorgers* om hun kinderen door de arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. En een enkele keer wordt er werkelijk medisch handelen van schoolpersoneel gevraagd zoals het geven van sondevoeding, toedienen van een injectie, het prikken van een bloedsuiker enz.

* Voor de leesbaarheid van het protocol wordt hierna gesproken over ouders wanneer ouders/verzorgers wordt bedoeld.

Het uitvoeren van hierboven genoemde medische handelingen op school brengt verantwoordelijkheden en risico's met zich mee, ook op juridisch gebied. Het is daarom van belang om van tevoren goed te overwegen of de school deze verantwoordelijkheid wil dragen. Ook is het van belang dat er in deze situaties gehandeld wordt volgens een vooraf afgesproken protocol. Het protocol van de PO-Raad heeft als leidraad gediend voor het protocol zoals dat door OSG Piter Jelles wordt gehanteerd.

Dit protocol is gebaseerd op een protocol uit 2007 dat destijds tot stand kwam na overleg met:

- Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD)
- Stichting Rechtsbijstand Gezondheidszorg (SRG)
- Vereniging van Artsen (VVAA)
- Nederlandse Vereniging Jeugdgezondheidszorg (NVJG)
- Inspectie Jeugdgezondheidszorg (inspectie JGZ)

In 2014 is dit protocol door de PO-Raad herzien in verband met de komst van Passend Onderwijs.

Op basis van dit protocol heeft OSG Piter Jelles zijn eigen keuzes gemaakt.

In de bijlagen bij dit protocol treft u een format voor een toestemmingsformulier en een bijlage "Hoe te handelen bij calamiteiten".

Wat OSG Piter Jelles betreft is er besloten dat de medewerkers van de scholen van Piter Jelles geen zogenaamde BIG-handelingen verrichten (zie onder 1. in dit protocol).

Uiteraard wordt aan externe deskundigen de mogelijkheid geboden deze handelingen op de scholen wel te verrichten.

Voor schoolreizen/excursies kan een andere situatie gelden, omdat het hierbij gaat om eenmalige afspraken.

Wat medische handelingen betreft welke niet onder de wet BIG vallen maken de scholen van Piter Jelles in elke individuele situatie een afweging in hoeverre zij aan de medische hulpvraag kunnen en willen voldoen. Afspraken hieromtrent worden duidelijk op papier gezet, door alle betrokkenen ondertekend en bij alle betrokken collega's onder de aandacht gebracht.

Voor elke individuele collega geldt dat hij/zij mag weigeren bovengenoemde niet-BIG-gerelateerde handelingen uit te voeren.

1. Soorten medische handelingen op school

In dit protocol wordt onderscheid gemaakt tussen medisch handelen in het algemeen en “voorbehouden handelen”. Voorbehouden handelingen zijn medische handelingen die risico’s met zich meebrengen voor de gezondheid van de patiënt wanneer ze door een ondeskundige worden uitgevoerd. Wie deze handelingen wel mogen uitvoeren staat in de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG).

1.1. Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt

Het geven van medicijnen. Voorbeelden: het geven van een paracetamol of het behandelen van een insectenbeet met bijvoorbeeld Azaron.

1.2. Handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt

Bijvoorbeeld het geven van injecties en het toedienen van sondevoeding. Deze mogen slechts worden uitgevoerd door artsen en verpleegkundigen. Delegeren van het verrichten van deze handelingen aan leerkrachten moet met grote zorgvuldigheid worden omgeven. OSG Piter Jelles kiest ervoor dat haar medewerkers deze handelingen niet verrichten (zie ook het voorwoord) vanwege de aansprakelijkheidsrisico’s voor zowel medewerkers als ook voor de Scholengemeenschap.

N.B.: bij twijfel of een bepaalde medische handeling wel of niet onder de wet BIG valt kan er altijd advies worden ingewonnen bij de verpleegkundige van de GGD die aan de locatie is gekoppeld.

N.B.:

De wet BIG is niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen (zie ook bijlage 2).

2. Medicijnverstrekking

Medewerkers op scholen worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

2.1. Het kind wordt ziek op school

Indien een leerling ziek wordt of een ongeluk krijgt op school moet de betrokken medewerker bepalen hoe er moet worden gehandeld. Regelmatig komt een leerling 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de uren last van hoofd-, buik- of oorpijn. Ook kan een leerling bijvoorbeeld door een insect gestoken worden. Een medewerker verstrekt dan vaak -zonder toestemming of medeweten van ouders- een paracetamol of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

In zijn algemeenheid is een medewerker van een onderwijsinstelling niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een zieke leerling naar huis gaat. Er moet beoordeeld worden of de zieke leerling zelfstandig in staat is om naar huis te gaan of dat er begeleiding nodig is. In het eerste geval wordt altijd de afspraak gemaakt dat de leerling bij thuiskomst naar school belt.

De schoolleiding zorgt ervoor dat er in geval van ziekte altijd contact is met ouders/verzorgers. De school kan daarbij het initiatief nemen, maar dat kan ook in de vorm van een brief of een telefoontje van de ouders/verzorgers waarin wordt aangegeven dat ze door de leerling zijn geïnformeerd over de situatie.

2.2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Daarnaast zijn er leerlingen die standaard medicatie gebruiken (denk daarbij aan pufjes voor astma, medicijnen voor toevallen, Ritalin). Meestal redden leerlingen in het voortgezet onderwijs zich hier zelf mee, maar soms vragen ouders of een medewerker van school deze middelen wil verstrekken of wil toezien op het gebruik door de leerling.

De procedure in die situaties:

- Ouders dienen een schriftelijk verzoek in bij de locatieleiding (zie bijlage 1)
- De instemming hiermee wordt vastgelegd in een overeenkomst welke wordt opgenomen in het leerlingendossier
- Daarbij wordt beschreven om welke medicijnen het gaat en hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend; laat ook beschrijven in welke periode de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren en de wijze van controle op de vervaldatum.

2.3. Het opbergen van medicijnen op school

- Het bewaren van medicijnen voor algemeen gebruik op school (paracetamol, Azaron enz.) moet tot een minimum worden beperkt.
Per locatie is er één medewerker verantwoordelijk voor het beheer.
De medicijnen worden in een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) bewaard. In geen geval medicijnen bewaren in het bureau van de leerkracht. De bureaula gaat te vaak open en het gevaar bestaat dat leerlingen de medicijnen meenemen.
- Wat betreft het bewaren van medicijnen op verzoek voor individuele gevallen zoals beschreven onder 2.2. geldt dat de afspraken hierover in de overeenkomst worden opgenomen.

Bijlage 1 - Het verstrekken van medicijnen op verzoek of toezicht houden op medicijngebruik

Verklaring: Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek of tot het toezicht houden op medicijngebruik

Ondergetekende

geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan en/of het toezicht houden op het gebruik van/ de inname van de hieronder omschreven medicijn(en):

naam leerling:

.....

geboortedatum:.....

adres.....

postcode en plaats:

naam ouder(s)/verzorger(s):

telefoon thuis:

telefoon werk:

naam huisarts:

telefoon:.....

naam specialist:.....

telefoon:

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

.....

Naam van het medicijn:

Het medicijn dient te worden toegediend op onderstaande dagen / tijden:

Maandag uur / uur / uur / uur door

.....

dinsdag uur / uur / uur / uur door

.....

woensdag uur / uur / uur / uur door

.....

donderdag uur / uur / uur / uur door

.....

vrijdag uur / uur / uur / uur door

.....

Indien van toepassing : medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

.....
.....
.....

Dosering van het medicijn:

.....
.....
.....

Wijze van toediening:

.....

Wijze van bewaren:

.....
.....
.....

Controle op vervaldatum door: (naam)

.....

functie:

.....

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde collega die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijn(en) of de controle op het gebruik van bovengenoemde medicijn(en)

naam:

.....

ouder/verzorger:

.....

plaats

.....

datum:

.....

Handtekening:

.....

Instructie voor medicijntoediening:

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op (datum).....

Door:

naam:

.....

functie:

.....

naam instelling:

.....

Aan:

naam:

.....

functie:

.....

naam en plaats school:

.....

Bijlage 2 - Handelen bij calamiteiten

Richtlijnen

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling bij een kind, volgen hieronder richtlijnen:

Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven.
Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen

Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)

Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind

Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112

Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft
voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt)

Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:

1. Naam van het kind.
2. Geboortedatum.
3. Adres.
4. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon.
5. Naam + telefoonnummer van huisarts c.q. specialist.
6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.

Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):

1. Leg kort en duidelijk uit wat er is gebeurd.
2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.